Annus IV. - Vol. IV. Die 31 Augusti 1912. Num. 16.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

SUMMARIUM

I. *Acta Pii PP. X:* Motu proprio, pag. 553: Litterae Apostolicae, pag. 555; Epistola, pag. 564. — II. *S. C. de Religiosis:* De postulatu in monasteriis votorum solemnium, pag. 565. — III. *S. C. de Propaganda Fide:* Erectio praefecturae apostolicae de Nygata, pag. 566. — IV. *S. Congregatio Rituum:* Beatificationis seu declarationis martyrii XXII Martyrum de Uganda, pag. 567. — V. *Signatura Apostolica:* Melevitana. Funerum, pag. 570.

Diarium Romanae Curiae: Nomine, onorificenze, necrologio, pagg. 575-576.

ROMAE

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

MDCCCCXII

Directio: Palazzo della Cancelleria — Roma.

Administratio: Tipografia Poliglotta Vaticana. — Roma.

Pretium annuae subnotationis.

Pro Italia, L. 12. — Extra Italiam, L. 15.

Unius fasciculi, L. 1.

« *Bis fere in mense* (Commentarium) *prodibit ac quotiescumque vel necessitas vel utilitas id postulare videbitur* » (Ex *Commentarii Officialis* ratione die 29 octobris 1908 edita).

INDEX HUIUS FASCICULI

(An. IV, n. 16 - 31 Augusti 1912)

ACTA PII PP. X

Motu proprio.

PAG.

Quo pietatis. - De Sanctuario S. Mariae ad rupes ad Vallem Suppentoniam. - *15 augusti 1912* 553

Litterae Apostolicae.

I. *Officium supremi.* - Committitur episcopo ritus rutheni adsistentia spiritualis Ruthenorum in Canadensi regione commorantium. - *15 iulii 1912* 555

II. *Quamquam septimo.* - Proto-Monasterium sanctae Clarae Assisiensis peculiaribus augetur privilegiis. - *9 augusti 1912* 557

Epistola.

Pergrato te. - Ad R. P. Iosephum Gredt, Ordinis sancti Benedicti, ob eius opus de philosophiae elementis, beatissimo Patri reverenter oblatum. - *10 augusti 1912* 564

S. CONGREGATIO DE RELIGIOSIS.

Decr. de postulatu in monasteriis votorum solemnium. - *5 aug. 1912.* 565

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE.

Decretum. - Praefectura Apostolica de Nygata instituitur et Societati Verbi Divini « de Steyl » concreditur. - *13 augusti 1912* . . . 566

S. CONGREGATIO RITUUM.

Vicariatus Nyanzae septentrionalis (Africae centralis). - Decretum beatificationis seu declarationis martyrii XXII venerabilium Servorum Dei Caroli Luanga, Mathiae Murumba et Sociorum vulgo « de Uganda » in odium fidei, uti fertur, interfectorum. - *14 augusti 1912.* 567

SIGNATURA APOSTOLICA.

Mevelitana (Meliten). - Funerum seu nullitatis sententiae rotalis. - *20 augusti 1912* 570

DIARIUM ROMANAE CURIAE

I. S. Congregazione di Propaganda Fide. *Nomina* 575

II. Segreteria di Stato. *Nomine, Onorificenze* 575

III. Necrologio 576

Annus IV. - Vol. IV. Die 31 Augusti 1912. Num. 16.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

MOTU PROPRIO.

DE SANCTUARIO S. MARIAE AD RUPES AD VALLEM SUPPENTONIAM.

Quo pietatis studium in Cristifidelium animis impensius excitarent Sanctorumque cultum omni ope proveherent, consueverunt Romani Pontifices decessores Nostri perhonorificis nominibus, privilegiis gratiisque ea loca sacra vel templa augere, quae non minus christiani populi celebritate quam vetustate praestarent; nec Nos praetermisimus, postquam ad supremi Apostolatus cathedram evecti sumus, quin eorumdem, cum per occasionem liceret, vestigia persequeremur.

Iis sane locis merito adnumeratur sanctae Mariae ad Rupes Sanctuarium, in media situm immani rupe quae valli Suppentoniae impendet, prope sancti Eliae Castrum e Nepesina dioecesi. Eam vallem, historia teste, patriarchae Benedicti filii, iam a saeculo VI, incoluerunt, inque iis, praecipua memoria digni, sanctus Anastasius septemque eius socii, de quibus sanctus Gregorius Magnus, Dialogorum lib. I., refert vocem ex alto demissam eos de imminente obitu praemonuisse et ad coelum vocasse. Antrum vero, ubi dulcissima Virginis imago eminebat, ut fidem pietatemque suam corroborarent confirmarentque, sancti ii viri adire frequenter; procedente tempore, ea praesertim de causa quod fama nuntiasset magnam ibidem, implorata Virginis ope, vim prodigiorum edi, illuc e finitimis remotisque dioecesibus confluere permulti, cogitatione ferri desiderioque ceteri, quos peregrinari rerum temporumque condicio prohibuisset; qui, ad Virginis aram, impetrati beneficii com-

potes facti essent, aliquod grati animi signum asperis parietibus affigere. Cognitum aeque est, sanctum Iosephum Benedictum Labre, simul ac Romae consedit, eo, religionis causa, stato quoque tempore, iter pedibus facere consuevisse: quo valde familiari, eodemque magistro pietatis, usus esse traditur Iosephus Andreas Rodius, eius solitudinis incola. Hunc profecto placet singulariter commemorare, siquidem id aggressus est, quod maximam moveat omnibus admirationem; cum enim de superiore loco ad sacram cryptam aditus deesset, tofaceam rupem fabrili scalpro effodit, in eaque commodos centum et quadraginta gradus amplissimumque fornicem per se insculpsit, cotidiana in eam rem opera annos collata quattuordecim. Tantum pietas erga Virginem apud hominem potuit; cui autem contigit, ne omni in terris praemio careret, ut eius corpus ad beatae Mariae pedes conderetur.

Nec populi ardor in praesens tempus deferbuit; quin immo, cum cuivis hodie liceat eo loco culpas poenitentia expiare et ad sacram synaxim accedere, multitudo hominum ingens, praesertim mense maio et septembri, undique ad Sanctuarium concurrunt.

Iam vero fel. rec. decessor Noster Leo XIII, cum sedulo secum ipse perpendisset qua ratione eius Sanctuarii sacrarumque aedium continentium procurationi aptius consuleret simulque popularium regionis illius fidem tueretur, chirographo suo id procurationis munus Franciscalis Ordinis sodalibus commisit, deque iis duos elegit, qui mandata conficerent: Gregorium Ianknecht, tum Minoriticae provinciae S. Crucis in Saxonia ministrum, et Iosephum Bernardum Doebbing, eiusdem provinciae sodalem. Hunc vero cum postea Pontifex dioecesibus Nepesinae et Sutrinae episcopum merito praefecisset, aperte ac palam professus est plurimum se confidere, futurum, ut ex aucto B. Virginis ad Rupes cultu, commoda ac utilitates non mediocres in utramque dioecesim profluerent. Nec officio suo Franciscales viri, quos memoravimus, defuerunt; eorum enim sollertia industriaque factum est, ut loco sacro multum fortunae ac dignitatis accesserit, eodemque nihil sibi pretiosius esse clerus populusque habeat persuasissimum. Id autem omnibus gaudii cumulum attulit, quod, decreto Ordinis Canonicorum Basilicae Vaticanae, sacerrimo Virginis simulacro diadema ex auro gemmisque est impositum.

Ut vero, in hisce rerum asperitatibus, operis tam feliciter coepti firmitati prospiceremus, per chirographum Nostrum, die XXIV mensis iunii, hoc anno datum, decrevimus aedes omnes continentesque locos in dicionem et potestatem cedere apostolicae Sedis: custodiam vero procurationemque Franciscalibus sodalibus provinciae S. Crucis in Saxonia in perpetuum demandavimus, ea lege, ut eius minister, ad eamdem procurationem quod attinet, apostolicae Sedis vice fungeretur.

Nunc denique, ut operi fastigium imponamus, Sanctuarium S. Mariae ad Rupes et reliquas sacras aedes, quae in illius veluti corpore inhaerent, volumus peculiari dilectionis Nostrae testimonio honestare. Itaque, quod religioni et B. Virginis cultui bene vertat, Motu proprio, ex certa scientia et matura deliberatione Nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, Sanctuarium S. Mariae ad Rupes in Basilicam minorem erigimus erectumque esse declaramus, omnibus honoribus, iuribus, privilegiis eidem tributis, quae sunt Basilicarum minorum propria. Volumus autem ac iubemus, omnia quae litteris hisce Nostris statuimus ac declaramus, rata et firma uti sunt, ita in posterum esse, irritumque et inane futurum decernimus quidquid super his a quopiam contigerit attentari, contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae apud sanctum Petrum die XV mensis augusti, festo Assumptionis B. Mariae Virginis, anno MCMXII, pontificatus Nostri decimo.

PIUS PP. X.

LITTERAE APOSTOLICAE.

I.

COMMITTITUR EPISCOPO RITUS RUTHENI ADSISTENTIA SPIRITUALIS RUTHENORUM IN CANADENSI REGIONE COMMORANTIUM.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Officium supremi Apostolatus Nobis divinitus commissi, id ante omnia postulat, ut ea sedulo studio decernamus quae catholico nomini provehendo, aeternaeque fidelium saluti in universo terrarum orbe procurandae, bene, prospere ac feliciter

eveniant. Quare in omnes ipsius orbis partes, Nos ex hac Principis Apostolorum Cathedra, tamquam e sublimi specula, mentis Nostrae oculos convertimus, et quae Fidei propagationi vel rei Sacrae procurationi magis opportuna videantur, nulla interposita mora, ad exitum perducere maturamus. Hoc moti consilio, cum, percrescentibus in dies Rutheni ritus fidelibus in regione Canadensi, venerabiles fratres Archiepiscopi et Episcopi illius regionis, admirabili zelo de eorum salute solliciti, eorumdem spirituali adsistentiae propter ritus et disciplinae diversitatem, sufficienter et adaequate providere non possint, quumque propterea Nos enixis precibus rogaverint ut huic iacturae opportunam medelam afferre dignemur, Nos, auditis VV. FF. NN. S. R. E. Cardd. Congregationi praepositis de Fide Propaganda pro negotiis Rituum Orientalium, omnibusque rei momentis diligentissime perpensis, spiritualem fidelium Ruthenorum in Canadensi regione degentium adsistentiam, Episcopo Rutheni ritus demandandam esse existimavimus. Quae cum ita sint, apostolica Nostra auctoritate, praesentium vi, perpetuumque in modum, Motu proprio deque certa scientia et matura deliberatione Nostris, fidelium Ruthenorum in Canadensi regione nunc et in posterum degentium spiritualem adsistentiam, Rutheni ritus Episcopo committimus; ea tamen servata lege: I. Ut Episcopus Ruthenus plenam iurisdictionem personalem exerceat in omnes fideles Rutheni ritus in praedicta regione commorantes, sub dependentia dumtaxat venerabilis fratris Apostolici Delegati. II. Ut ipse Episcopus Ruthenus residentiam suam ordinariam in urbe « Winnipeg » sibi constituat. Haec concedimus decernentes praesentes Literas firmas, validas, atque efficaces iugiter extare ac manere, suosque plenos atque integros effectus sortiri atque obtinere, et Rutheni ritus fidelibus nunc et in posterum in Canadensi regione degentibus plenissime suffragari; sicque rite iudicandum esse ac definiendum, irritumque et inane fieri, si secus super his a quovis, auctoritate qualibet, scienter sive ignoranter attentari contigerit. Non obstantibus Nostra et Cancellariae apostolicae regula de iure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus et Ordinationibus apostolicis, etiam speciali atque individua mentione ac derogatione dignis, ceterisque omnibus in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XV iulii MCMXII, Pontificatus Nostri anno nono.

R. CARD. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

II.

PROTOMONASTERIUM SANCTAE CLARAE ASSISIENSIS PECULIARIBUS AUGETUR PRIVILEGIIS.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. - Quamquam, septimo exeunte saeculo a felicibus primordiis franciscalis Ordinis secundi, quem piae record. decessor Noster Urbanus IV sanctae Clarae appellavit, [1] monialium Clarissarum coenobiis iam nonnihil gratiae impertivimus, nolumus tamen saecularia sollemnia praeterire, quin erga Seraphicam virginem, Francisci sancti primogenitam filiam merito nuncupatam, luculentius pietatis Nostrae edamus testimonium. Peropportunum sane erit, quo tempore a christianae legis professione tam multi desciscunt, catholicos ad memoriam excitare sanctimoniae praeclarissimae virginis, cuius excellentia virtutum ita serioribus eluxit aetatibus ut, qui perfectissimam vitae rationem sequi contendunt, iis sit eadem exemplo quam maxime profutura.

Imaginem vero huius virginum magistrae, qua franciscalis Ordo iure gloriatur, suavissimis expressit verbis, quae Nostra facimus, fel. rec. decessor Noster Alexander IV. [2] « Clara claris praeclara meritis, magnae « in coelo claritate gloriae ac in terra miraculorum sublimium clare claret. « Clarae huius arcta et alta religio hic coruscat: huius sursum aeterni « praemii radiat magnitudo; huiusque virtutis magnifica mortalibus illu- « cescunt. Huic Clarae intitubatum hic fuit summae privilegium pauper- « tatis: huic in excelso rependitur inaestimabilis copia thesaurorum; huic « a catholicis plena devotio et honoris cumulus exhibetur. Hanc Claram « sua fulgida hic insignierunt opera; hanc Claram in alto divinae lucis « clarificat plenitudo; hanc christianis populis prodigiorum eius insignia « stupenda declarant. O Clara multimode titulis praedita claritatis! Ante « conversionem tuam utique clara; in conversione clarior; in claustrali « conversatione praeclara, et post decursum vitae praesentis spatium cla- « rissima illuxisti!

« Ab hac Clara clarum exempli speculum huic saeculo prodiit; ab « hac inter amoenitates coelestes suave lilium virginitatis offertur; ab hac « in terris manifesta subventionum remedia sentiuntur. O admiranda

[1] Litt. *Beata Clara*, 18 oct. 1263.

[2] Bulla *Clara claris*, 19 oct., al. 26 sept. 1255.

« Clarae beatae claritas, quae quanto studiosius per singula quaeritur, « tanto splendidior in singulis invenitur! Emicuit haec, inquam, in hoc « saeculo; in religione praefulsit; in domo illuxit ut radius, in claustro « coruscavit ut fulgor. Emicuit in vita; post mortem radiat; claruit in « terra; in coelo relucet. O quanta huius vehementia luminis et quam « vehemens istius illuminatio claritatis! Manebat quidem haec lux secretis « inclusa claustralibus et foris micantes radios emittebat; colligebatur in « arcto coenobio et in amplo saeculo spargebatur, servabatur integra et « extra manabat. Latebat namque Clara, sed eius vita patebat; silebat « Clara, sed sua fama clamabat; celabatur in cella, et in urbibus nosce- « batur. Nec mirum, quia lucerna tam accensa, tam lucens, abscondi non « poterat, quin splenderet, et clarum in domo Domini daret lumen. Nec « recondi poterat vas tot aromatum, quin flagraret et suavi odore domi- « nicam aspergeret mansionem; imo cum in angusto solitudinis reclusorio « alabastrum sui corporis haec dure contereret, tota omnino Ecclesiae « aula sanctitatis eius odoribus replebatur ».

Subiicit haec deinde memoratus Pontifex: « Hanc postmodum reli- « gionem mater eius, Hortulana nomine, piis intenta operibus, ipsius natae « sequendo vestigia devote suscepit; in qua demum haec optima Hortu- « lana, quae in horto Dominico protulit talem plantam, conclusit feliciter « dies suos... Haec utique fuit arbor procera et eminens, longis distincta « ramis, quae in agro Ecclesiae dulcem fructum religionis attulit; et ad « cuius delectabilem umbram, sub illius amoenitate fructum huiusmodi « libaturae, cucurrerunt undique multae alumnae fidei et concurrunt. Haec « fuit nova mulier vallis Spoletanae, quae novum aquae vitalis fontem ad « refectionem animarum et commodum propinavit; qui iam per diversos « rivulos, in territorium Ecclesiae derivatus, plantaria religionis infundit.

« Haec fuit altum sanctitatis candelabrum vehementer in tabernа- « culo Domini rutilans; ad cuius ingentem splendorem plurimae prope- « rant, suas de illius lumine lampades accendentes. Haec profecto in arvo « fidei plantavit et coluit vineam paupertatis, de qua fructus salutis pin- « gues et divites colliguntur. Haec in praedio Ecclesiae humilitatis hortum « constituit, multiplici rerum consertum inopia, in quo magna virtutum « copia reperitur. Haec in religionis districtu arcem arctae abstinentiae « fabricavit, in qua larga spiritualis alimoniae refectio ministratur. Haec « fuit pauperum Primiceria, Ducissa humilium, Magistra continentium et « poenitentium Abbatissa.

« Haec suum Monasterium creditamque in illo sibi familiam solli- « cite ac prudenter in timore et servitio Domini et plena Ordinis obser- « vantia gubernavit, vigil in cura, in ministerio studiosa, in exhortatione

« attenta, diligens in admonitione, in correctione moderata, temperata in « praeceptis, in compassione praestabilis, discreta in silentio, in sermone « matura et consulta in cunctis ad perfectum regimen opportunis, volens « magis famulari quam dominari, et honorare potius quam honore « sustolli.

« Huius vita erat aliis eruditio et doctrina; in hoc libro vitae cete- « rae vivendi regulam didicerunt; in hoc vitae speculo reliquae vitae « semitas inspexere. Corpore namque sistebat in terra, sed animo ver- « sabatur in coelo: humilitatis vasculum, armarium castitatis, caritatis « ardor, dulcor benignitatis, patientiae robur, nexus pacis et familiari- « tatis communio: mitis in verbo, lenis in facto et in omnibus amabilis « et accepta ».

Ex quo idem recte colligit ac cogit: « Gaudeat itaque Mater Ecclesia, « quod talem genuit et educavit filiam, quae tamquam virtutum foecunda « parens multas religionis alumnas suis produxit exemplis; et ad per- « fectum Christi servitium pleno magisterio informavit. Laetetur et devota « turba fidelium, quod Rex coelorum et Dominus sororem ipsorum et « sociam, quam sponsam sibi elegerat, ad suum praecelsum et praeclarum « palatium cum gloria introduxit. Nam et Sanctorum congaudent agmina, « quod in superna eorum patria novellae regalis sponsae nuptiae cele- « brantur ». [1]

Quod si Franciscum sanctum moniales quae Ordinis secundi regulam profitentur quocumque vocentur nomine atque utantur vitae instituto, auctorem suum patremque legiferum habuisse se gestiunt, at Clara vere earum mater est, quippe ea, simul cum Assisiensi Patriarcha, sui Ordinis constituendi fundamenta iecit; quod idem Urbanus IV verbis, quae sequuntur, commemorat: « Beata Clara, virtute clarens et nomine, « gratiae divinae inspiratione praeventa et almi Christi Confessoris beati « Francisci exemplis laudabilibus informata ac salutaribus instituta doctri- « nis, ut se mundam Domino conservaret, mundi huius contemptis opibus « operibusque vitatis, religiose vivere sapienter elegit; et habitu sacrae « religionis assumpto, arctam viam mandatorum Domini, quae gradientes « in ipsa ducit ad vitam, dilatato corde cucurrit; hanc petram Christus « lapidem esse voluit in vestri Ordinis structura primariam. In ipsa evi- « denter ostendit, quod in huius structura sibi complacuit; eam siquidem « sanctitatis erexit in titulum, ut quae munditia vitae claruit, celebri- « tate clareret; ac eumdem vestrum Ordinem, qui sanctum et laudabile « sumpsit in eius persona principium, ipsius quasi constituentis sic

[1] Bulla *Clara claris*, 19 oct., al. 26 sept. 1255.

« sapienter approbatae patronae merita venerabilem venerandamque « probarent. » [1]

Compertum profecto habemus, Clarae filias omne genus ea inter se caritate coniungi, ut demisso animo *charismata meliora aemulentur*, nedum maiorem suae quaeque disciplinae austeritatem iactent. Ne Nos quidem latet, tum eas quae episcopis proxime subsunt, tum alias omnes quae alicuius e tribus Minoriticis familiis iurisdictione continentur, in praesidibus suis Vicarium ipsum Iesu Christi et seraphicum Patrem agnoscere ac vereri; placet tamen, quod sodales franciscalis Ordinis prioris universos hortati aliquando sumus, idem eas peramanter hortari: « Quod si inter fratres Minores ullum legitimae praestantiae discri- « men agnosci debet, illud non in eo ponendum est quod alius de alia « familia sit, qua quidem re omnes eos pares esse diximus; sed in hoc, « quod alius alio melius et iudiciis et dictis et factis caritatem frater- « nam erga sodales, ceterarum praesertim familiarum, custodiat; atque « alius alio perfectius Regulae seraphicae, pro suae familiae Constitu- « tionibus, praescripta servet ». [2]

Omnes igitur Clarae sanctissimae filias hoc unum studere oportet, ut eius vestigia magno opere persequantur; in primis vero animi demissionem patientiamque praeferant, evangelicam sectentur paupertatem, divinaeque se totas providentiae committant. Id autem facile assequentur, si seraphici Doctoris, Bonaventurae sancti, exhortationem saepius secum ipsae recolant. « Sitis ergo, o famulae Dei, o ancillae Christi, « humiles, ita ut numquam superbiam in cordibus vestris dominari per- « mittatis, quia magistrum habuistis humilem, scilicet Dominum nostrum « Iesum Christum, et quia magistram habuistis humilem, scilicet Vir- « ginem Mariam, reginam omnium. Sitis humiles, quia patrem habui- « stis humilem, scilicet beatum Franciscum; sitis humiles, quia matrem « habuistis humilem, scilicet beatam Claram, humilitatis exemplar. Sic « tamen sitis humiles, ut testis humilitatis vestrae sit patientia. Virtus « enim humilitatis per patientiam perficitur, neque est vera humilitas « cui non est adiuncta patientia.

« Quaerat divitias paganus, qui sine Deo vivit; quaerat divitias « Iudaeus, qui terrenas promissiones accepit; sed tu, virgo Christi, tu « ancilla Domini, qua mente quaeris divitias cum paupertatem voveris, « cum inter pauperes Iesu Christi vivas, cum pauperis patris Francisci « velis esse filia, cum pauperis matris Clarae promiseris esse imitatrix...

[1] Litt. *Beata Clara*, 18 oct. 1263.

[2] Litt. *Septimo iam pleno*, 4 oct. 1909.

« Scio quod ita sit, quod quanto ferventiores professae paupertatis fue-
« ritis amatrices, quanto perfectiores evangelicae paupertatis fueritis imi-
« tatrices, tanto magis bonis omnibus tam temporalibus quam spiritualibus
« abundabitis. Si autem ad contrarium vos converteritis, si paupertatem
« quam professae estis, contempseritis; omnium bonorum tam tempora-
« lium quam spiritualium egentes eritis... Si igitur inter Iudaeos duros
« et incredulos pascebat Dominus discipulos suos sine omni sollicitudine,
« quid mirum, si pascat Fratres Minores eiusdem perfectionis professores;
« quid mirum, si pascat pauperes Sorores, paupertatis evangelicae imita-
« trices, inter populos christianos et fideles? Omnem itaque sollicitudinem
« vestram proiicite in eum, quoniam ipsi cura est de vobis ». [1]

Dolendum sane, tot tantisque affici moniales Clarissas incommodis rerumque tam gravi egestate premi, quam quae maxime, postquam per leges nefarias sunt de fortunis omnibus deturbatae; at si eiusmodi calamitatem erunt forti animo perpessae et ad Deum, omnis auctorem solacii, cotidianas molestias retulerint, fieri non poterit quin sanctam hauriant e seraphica paupertate iucunditatem. Quas vero preces memoratus seraphicus Doctor pro iis, earumque nomine, effunderet, easdem ipsae iterare ne neglegant: « O dives in omnes, o bone Domine Iesu, quis potest
« digne verbo exprimere, corde percipere, manu scribere illam coelestem
« gloriam, quam tuis pauperibus te daturum promisisti? Ipsi enim pau-
« pertate voluntaria merentur gloriae Conditoris assistere, ipsi merentur
« intrare in potentias Domini, in illa aeterna tabernacula, in illas luci-
« dissimas mansiones. Ipsi merentur fieri cives illius civitatis cuius
« artifex et conditor est Deus. Tu enim ore tuo benedicto promisisti
« eis, dicens: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum coelo-
« rum. Non aliud est, Domine Iesu Christe, regnum coelorum quam
« tu ipse, qui es Rex regum et Dominus dominantium. Te ipsum dabis
« eis in proemium, in mercedem et in gaudium. Ipsi te fruentur, de te
« gaudebunt, de te satiabuntur. Edent enim pauperes et saturabuntur
« et laudabunt Dominum qui requirunt eum, vivent corda eorum in sae-
« culum saeculi. Amen ». [2]

Nemo unus ignorat Claram virginem, tamquam in sancta palaestra, mirum in modum cunctas exercuisse virtutes in Damiani sancti coenobio, prope Assisii urbem, illudque haberi ut Ordinis incunabula, perinde ac sanctae Mariae de Portiuncula venerabile sacellum. Eo enim loco vitam duos et quadraginta annos traduxit; ad Sponsi coelestis amplexus inde

[1] Op. *De perfectione vitae ad Sorores*, c. 2 et 3.
[2] Ibidem, c. 3.

evolavit; ibidem suavissimus eius odor virtutum afflatur adhuc. Eo sacrum seraphici Patris corpus esse delatum, ut Assisiensi virgini, dilectisque filiabus, eiusdem colendi copia fieret, hisce verbis Bonaventura sanctus enarrat: « Fratres autem et filii, qui vocati fuerunt ad transitum « Patris, cum omni multitudine populorum noctem illam in qua Christi « almus confessor decessit, sic divinis laudibus dedicarunt, ut non defun- « ctorum exequiae, sed Angelorum excubiae viderentur. Mane vero facto, « turbae quae convenerant, acceptis arborum ramis et cereorum multi- « plicatis luminibus, cum hymnis et canticis sacrum corpus ad civitatem « Assisii detulerunt. Transeuntes quoque per ecclesiam sancti Damiani, « in qua virgo illa nobilis Clara, nunc gloriosa in coelis, tunc inclusa cum « virginibus morabatur, ibique aliquantulum subsistentes, sacrum corpus, « margaritis coelestibus insignitum, videndum et osculandum sacris illis « virginibus obtulerunt ». [1]

Quamobrem e coenobii appellatione plura Ordo secundus mutuatus est nomina, quae tum veteres franciscalium rerum scriptores, tum nonnulli e Pontificibus maximis haud semel usurparunt; ea sunt: *Ordo sancti Damiani, Ordo Dominarum de sancto Damiano de Assisio, Pauperes moniales inclusae Ordinis sancti Damiani Assisinatis, Damianitae.*

Pari autem dignitate praestabile est, quin etiam eo maiore, quod sacras Assisiensis virginis reliquias habet sibi commendatas, templum a Clara sancta nuncupatum, quo Ordinis secundi Proto-Monasterium translatum est. Disertis id verbis fel. rec. decessor Noster Leo XIII illustrat: « Postquam Virgo spectatissima, inclyta virtutibus, Assisiensis « Clara corporis soluta vinculis in coelum avolavit, altero nondum elapso « anno fel. rec. Alexander IV Anagniae in Hernicis solemni ritu eidem « Clarae virgini coelitum honores decrevit. Idemque Pontifex summus, « datis hac de re Episcopis Perusino, Spoletano et Assisiensi litteris, « quinto e praedicta solemnitate anno vertente providentissime iussit, « huiusce virginis exuvias ab aede Georgii Martyris in templum, ad « honorem eiusdem Clarae virginis praefati munificentia Pontificis extru- « ctum, transferri. Quanta pietate et cultu, quanto gaudio et consolatione « reliquiae dilectissimae Matris suae a Clarensibus Monialibus exceptae « sint, mente animoque concipi potest, at verbis exprimi nequit; eaedem- « que sacro huic thesauro omni cura, diligentiaque diu advigilarunt ». [2]

Tam multarum igitur rerum tantarumque memoria a nobis postulare videtur, ut ea duo sanctissima templa amplioribus augeamus hono-

[1] *Legenda S. Franc.*, c. 4.

[2] Litt. Ap. *Postquam Virgo*, 30 iulii 1880.

ribus ac gratiis, quae simul extent pietatis in seraphicam Virginem Nostrae perenne monumentum ac paternae signum benevolentiae erga filias eiusdem universas, quocumque eae nomine notentur, quavis rituum coniunctione in divini officii recitatione et in liturgia sacra cum tribus franciscalibus familiis devinciantur. Qua in re libenter etiam studioseque humillimis postulationibus obsecundamus, quas dilecti filii Pacificus a Monza, Victor Maria Sottaz et Pacificus a Seiano, triplicis Minorum familiae ministri generales, ad Nos detulerunt, nomine tum ipsi suo, tum monialium familiis singulis quoquomodo subditarum.

Quapropter motu proprio, de apostolicae potestatis plenitudine, haec in perpetuum decernimus, concedimus, mandamus.

I. Ecclesiam Proto-monasterii sanctae Clarae Assisiensis in Basilicam Minorem erigimus ac erectam declaramus, cum omnibus privilegiis eiusmodi Basilicis adnexis.

II. Concedimus ecclesiae Proto-monasterii sanctae Clarae Assisiensis, et ecclesiae sancti Damiani, prope eandem urbem, privilegium perpetuo valiturum, vi cuius sacerdotes qui Sacrum facturi sint, tum ad sanctae Clarae in hypogaeo seu crypta ubi eiusdem virginis corpus colitur, itemque ad altare maius quod cryptae superstat, et ad altare adnexae veteris ecclesiae sancti Georgii, tum ad sancti Damiani ad altare maius seu praecipuum veteris Clarissarum ecclesiae, itemque ad altaria veteris chori sanctae Clarae, eius privati sacelli et cubiculi dormitorii ubi spiritum Deo reddidit, legere possint missam votivam de sancta Clara Assisiensi Virgine et Fundatrice secundi Ordinis franciscalis ad formam concessionis factae sanctae Mariae Angelorum apud Assisium Basilicae per Nostras litteras « Perinsignis », datas in forma Brevis die 9 mensis februarii anni 1911.

Confirmamus privilegium amplissimae exemptionis Proto-monasterio sanctae Clarae a sa. me. Leonis XIII hisce verbis concessum: « Assisiense monasterium sanctae Clarae a quavis iurisdictione eximi- « mus, ac tenore praesentium exemptum declaramus, illudque et monia- « les, aliasque personas omnes eodem in monasterio conviventes, cum « omnibus eidem inhaerentibus, perpetuum in modum Nostrae ac suc- « cessorum Nostrorum immediatae iurisdictioni subiicimus et subiectum « decernimus atque edicimus. Huiusmodi autem iurisdictionem venerabili « fratri Nostro Aloisio Cardinali Bilio, episcopo Sabino, uti apud sanctam « Sedem Protectori universae Fratrum Minorum sancti Francisci de « Observantia familiae, eiusque hoc in munere Cardinalibus successori- « bus, perpetuis futuris temporibus, delegamus ».[1]

[1] Litt. Ap. *Postquam Virgo*, 30 iulii 1880.

Si quando accidat ut memoratum Clarae sanctae Proto-monasterium Cardinali Protectore careat, ut hodie contingit, eo quod Nobis ipsi, singularis benevolentiae causae, eiusmodi protectionem reservavimus, Cardinalis Legatus a Pontifice pro tempore existenti eligatur. Quoniam vero Cardinalis Legatus non poterit facile ac efficaciter suo munere fungi in iis quae frequenter occurrunt, ad Proto-monasterii gubernationem quod attinet, decernimus ut posthac habeatur tanquam Vicarius natus Cardinalis Protectoris vel Legati, Minister provincialis seraphicae provinciae a sancta Clara, incolumi Ministri generalis iure. Officium vero Legati pontificii committimus hisce Nostris litteris dilecto filio Nostro Diomedi Cardinali Falconio, titulo sanctae Mariae de Aracoeli.

Concedimus tandem ad annum, a proximo festo die sanctae Clarae computandum, ut in omnibus Ordinis secundi ecclesiis haberi possint sollemnes per triduum supplicationes ad persolvendas gratias Deo debitas pro felici Ordinis Clarae sanctae institutione, iis tamen quod ad ritum spectat servatis, quae respectu earum supplicationum per triduum habendarum praescripta sunt. Quoties autem aliquis conditionibus aut supplicationibus iisdem interfuerit, toties ei liceat de poenalium dierum numero septingentos expungere, semel vero plenariam indulgentiam statutis conditionibus consequi. Contrariis quibuscumque, etiam specialissima mentione dignis, non obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die IX augusti MDCCCCXII, Pontificatus Nostri anno decimo.

R. CARD. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

EPISTOLA.

AD R. P. IOSEPHUM GREDT, ORDINIS SANCTI BENEDICTI, OB EIUS OPUS DE PHILOSOPHIAE ELEMENTIS, BEATISSIMO PATRI REVERENTER OBLATUM.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Pergrato te scito affecisse Nos munere, quum bina obtulisti volumina, quibus *Elementa* complexus es *Philosophiae Aristotelico-Thomisticae*, secundis nuper aucta curis. Gratiis quibus ex animo prosequimur hoc tuae pietatis officium, gratulationes libenter addimus: perspexisse siquidem in eo opere videmur te recte ac lucido ordine universam philosophicam disciplinam sic, duce Aquinate, attigisse, ut quae veterum sapientia tulit

pleniora effeceris, iis adiiciendis quae recentiorum peperit intelligens sapiensque iudicium.

Quod quidem quanti sit ut adolescentes clerici, quibus in edocendis iam diu tua teritur aetas, ex philosophicis institutionibus uberiores percipiant fructus, aptiusque comparentur ad propugnandam catholicam fidem cum ad rerum divinarum notitiam adiecerint animum, nemo est qui non videat.

Testem benevolentiae Nostrae ac divinorum auspicem munerum, apostolicam habeas benedictionem, quam tibi, dilecte fili, peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die x augusti MCMXII, Pontificatus Nostri anno decimo.

PIUS PP. X.

S. CONGREGATIO DE RELIGIOSIS

DECRETUM

DE POSTULATU IN MONASTERIIS VOTORUM SOLEMNIUM.

Quo propositum vitae religiosae perpetuo profitendae melius exploretur, et dignitati status religiosi uberius consulatur, imminutis, in quantum fieri possit, defectionibus, Emi ac Rmi Patres Cardinales sacrae Congregationis de Religiosis, in plenariis comitiis ad Vaticanum habitis die 2 augusti 1902, sequentia statuerunt, nempe:

1. Quaelibet Postulans in Monasteriis votorum solemnium et clausurae papalis poterit admitti, sine praevia S. Sedis venia, servatis tamen aliis de iure servandis.

2. Quaelibet Postulans, antequam Novitiatum ingrediatur, probanda erit per tempus, et iuxta modum, in propriis cuiusvis Monasterii Constitutionibus praescriptum.

3. Si nihil in istis quoad haec statuatur, tunc probatio facienda est saltem per sex menses, ita tamen, ut Postulantes, intra septa Monasterii, probationis causa, admissae, utantur veste modesti coloris, diversa

ab habitu Ordinis, quem non induant, nisi quando Novitiatum proprie dictum inchoaturae sint.

Facta autem de his omnibus fideli relatione sanctissimo Domino nostro Pio Papae X per infrascriptum sacrae Congregationis Secretarium die 5 augusti 1912, Sanctitas Sua eadem approbare et confirmare dignata est. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae, ex Secretaria sacrae Congregationis de Religiosis, die 15 augusti 1912.

Fr. I. C. Card. Vives, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Donatus, Archiep. Ephesinus, *Secretarius.*

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

DECRETUM.

PRAEFECTURA APOSTOLICA DE NYGATA INSTITUITUR ET SOCIETATI VERBI DIVINI « DE STEYL » CONCREDITUR.

Quo catholica Fides in Imperio Japoniae, martyrum sanguine gloriosissimo, propagari et feliciter confirmari valeat, sollertes illarum regionum Ordinarii praeter alumnos Seminarii Parisiensis pro missionibus ad exteros, alios religiosos viros in sui auxilium vocare non destiterunt pro multiplicibus evangelizationis, instructionis et christianae caritatis operibus instituendis ac apte moderandis. Inter hos, sodales Societatis Verbi divini de Steyl, quinque abhinc annos in Japoniam appulsi, tam bene de christiano nomine meruerunt, spem optimam uberrimi fructus in futurum praebentes, ut, annuentibus Ordinariis, haec S. Congregatio de aliqua separata missione ipsis concredenda agi statuerit.

Quo super negotio cum in generali Conventu habito die 29 superioris mensis disceptatum fuerit, Emi ac Rmi sacri huius Consilii Patres decreverunt dividendas esse a dioecesi Hacodatensi civiles provincias seu *ken: Akitaken*, *Yamagataken*, *Nygataken*, ab archidioecesi vero Tokiensi civiles provincias seu *ken: Toyamaken*, *Ishikawaken* et *Fukuiken*, quae postrema ex parte quoque dependet a dioecesi Osachensi: ex his integris civilibus provinciis seu *ken*, sublatis iurisdictioni Ordinariorum

Hacodatensis, Tokiensis et Osachensis, erigendam esse edixerunt, ad normam transmissae geographicae chartae, Praefecturam apostolicam a civitate Nygata nuncupandam et curis Societatis a Verbo divino de Steyl concredendam. Hanc vero eminentissimorum Patrum sententiam Ssmo Domino nostro Pio div. prov. Papae X a R. P. D. Camillo Laurenti eiusdem S. Congregationis Secretario relatam in audientia diei 12 insequentis augusti, Sanctitas Sua in omnibus ratam habere et adprobare dignata est, et praesens sacrae huius Congregationis Decretum fieri praecepit.

Datum Romae, ex aedibus S. Congregationis de Prop. Fide, die 13 augusti anni 1912.

Fr. H. M. Card. Gotti, *Praefectus.*

L. ✠ S.

C. Laurenti, *Secretarius.*

S. CONGREGATIO RITUUM

VICARIATUS NYANZAE SEPTENTRIONALIS
(AFRICAE CENTRALIS).

DECRETUM BEATIFICATIONIS SEU DECLARATIONIS MARTYRII XXII VENERABILIUM SERVORUM DEI CAROLI LUANGA, MATHIAE MURUMBA ET SOCIORUM VULGO « DE UGANDA » IN ODIUM FIDEI, UTI FERTUR, INTERFECTORUM

Quum a summo Pontifice Leone XIII f. r. concreditum fuisset archiepiscopo Algeriensi S. R. E. Cardinali Carolo Lavigerie munus moderandi ac provehendi in interiori Africae parte sacras missiones, exinde in ipsa civitate Algeriensi constitutus est coetus missionariorum, vulgo *Pères Blancs,* qui regiones illas apostolicis laboribus sacrorumque mysteriorum dispensatione animose peragrarunt ac peragrant. Huiusce ministerii fructus selectaeque primitiae in Missione seu Vicariatu Nyanzae septentrionalis, speciatim in regno Ugandae praecipue patuere per viginti duos egregios nigritas, fere omnes adolescentes aulicosque regis Mwanga. Ipsi enim vix de christiana religione a missionariis instructi et baptizati, spretis mundi divitiis ac oblectamentis, summisque cruciatibus et suppliciis superatis, pro Christi fide tuenda eiusque amore servando sese hostiam Deo acceptam ac vitae sacrificium strenue obtulisse feruntur.

Praestat autem singula horum nigritarum nomina ordinatim recensere cum aliquo indicio passionis sub Mwanga Ugandae rege ab an. 1885 ad an. 1887.— I. Dionysius Sebuggwao, regis assecla, prior persecutionis victima, dum alios christiana religione erudivisse fatetur, lancea ab ipso rege confoditur. II. Carolus Luanga, r. a., die 16 nov. 1885 baptizatus, post longum ac crudele supplicium, sanctum Dei nomen invocans igne consumitur. - III. Bruno Séronkuma, regis miles, die 18 nov. 1885 baptizatus, verberibus caesus, in supplicio orans crematur. - IV. Mgagga, r. a., iuvenis cathecumenus, ab ipso Luanga, saeviente persecutione baptizatus, forti hilarique animo se carnifici comburendum offert. V. Gonzague Gonza, r. a., die 17 nov. 1885 baptizatus, ob fidem et constantiam ipsi tortori admirabilis, lancea traiicitur. VI. Mathias Murumba, vir gravis et iudicis officio fungens, musulmanam antea sectam, et protestantium dein institutionem amplexus, demum die 28 maii 1881, baptismate suscepto, catholicae religioni adscribitur; quam constanter colere ac propagare satagens, immani supplicio interficitur super colle de Kampala in Sabarija. - VII. Andreas Kagwa, r. a., adhuc neophitus ob merita primus a rege dux renuntiatur, et religionis studio praestans plures Christo gignit. Die 3 aprilis 1881 baptizatus, regis administro, seu Katikiro, accusatore et iudice, a carnifice amputatum habet caput et brachium. - VIII. Noe Maaggali, mitis et pius, die 1 nov. 1885 baptizatus, ab ipso suo domino Mkovenda, ob timorem regis, christianos perquirentibus traditus, ab ipsis lancea percussus obit. - IX. Iosephus Mkasa, die 3 aprilis 1831 baptizatus, asseclis regiae domus praefectus, omnibus ac ipsi regi acceptus et consiliarius, artificio administratorum accusatorio, die 16 nov. 1885 capite plectitur flammisque consumitur. - X. Pontianus Mgodwé, r. a., die 18 nov. 1885 baptizatus, in carcere detentus et carnifici interroganti num orare sciat, affirmative respondens, ideo lancea vulneratus obit die 26 maii 1886 in loco Mugnunu. - XI. Athanasius Badzekuketta, r. a., die 17 nov. 1885 baptizatus, martyrii desiderio flagrans, sub ingeminatis ictibus decumbit die 27 maii 1886. - XII. Iacobus Buzabaliao, r. m., die 18 nov. 1885 baptizatus, pro prosequentibus rogans, apud Namungongo die 3 iunii 1886 igni traditur. - XIII. Kizito, r. a., e sociis iunior, nobilissimi optimatis filius, eodem die baptizatus et comprebensus, fidem super rogum asserens mortem subit die 3 iunii 1886. XIV. Ambrosius Kibuka, r. a., die 17 nov. 1885 baptizatus, in carcerem coniectus, fidem coram rege profitens, die 3 iunii 1886 vivus uritur. XV. Kyavira, r. a., cathecumenus, eadem die qua a Luanga baptizatur, comprehensus et in carcerem detrusus, subsequenti septima die 3 iunii 1886, in christiana confessione constans aduritur apud Namuyongo.

XVI. Achilles Kiwanuka, r. a., die 17 novembris 1885 baptizatus, tum in carcere tum supra rogum fortis in fide, Namuyongo mortem obit die 2 iunii 1886. - XVII. Adulphus Rudigo Mkasa, r. a., die 17 nov. 1885 baptizatus in vinculis et in igne, coram rege fidem profitens, consumitur Namuyongo die 3 iunii 1886. XVIII. Mkasa Kilwanvu, r. a., cathecumenus, christianum se esse professus, comprehenditur et comburitur Namuyongo die 3 iunii 1886. XIX. Anatolius Kiligawajjo, r. a., die 17 nov. 1885 baptizatus, honorificum a rege oblatum respuens officium et christianae professioni adhaerens, Namuyongo die 3 iunii 1886 igni consumendus traditur. XX. Mbaga Tuzindé, r. a., eodem die a Luanga baptizatus et cum ipso comprehensus, fidem confitens ictibus percutitur et in ignem immissus, in clivo Namuyongo spiritum Deo reddit die 3 iulii 1886. - XXI. Lucas Banabakintu, die 28 maii 1881 baptizatus, in christiano nomine tuendo comprehensus ignique damnatus, Namuyongo vitam amittit die 3 iunii 1886. - XXII. Ioannes Maria Mzée, die 1 nov. 1885 baptizatus, vitae integer, natu maior, sodalium consiliarius, lue grassante admirabilis in aegrotos, quos recreat, instruit et morientes baptizat. Parco victu aliaque industria, soluto pretio, infantes et iuvenes redimere atque erudire studet. Inquisitus ad necem et captus, religionis servandae causa, supplicium prompto libentique animo perfert circa mensem ianuarium 1887. - Hisce praemissis satis ostenditur causae gravitas atque utilitas ad maiorem Dei gloriam fidemque catholicam confirmandam et propagandam in Africa centrali; inde ratio inquisitionis Ordinariae quoad praedictos Dei Servos in Vicariatu Nyanzae septentrionalis super fama martyrii eiusque causae. Quibus actis processualibus ad sacram Rituum Congregationem transmissis una cum documentis historicis seu litteris Cardinalis C. Lavigerie, archiepiscopi Carthaginen. et Algerien., episcopi Leonis Livinhac, Vicarii apostolici Nyanzen., et P. Simeonis Lourdel, missionarii Algerien., quum omnia in promptu essent ad quaestionem agendam, instante Rmo P. Aloisio Burtin, Societatis Missionariorum Algerien. Procuratore generali et Causae postulatore, attentisque litteris postulatoriis plurium archiepiscoporum, episcoporum, aliorumque Sacrorum Antistitum ex Vicariatibus seu Praefecturis apostolicis, necnon Praepositorum generalium Ordinum seu Congregationum, Emus ac Rmus Dnus Cardinalis Dominicus Ferrata eiusdem Causae Ponens seu Relator, in Ordinariis sacrorum Rituum Congregationis comitiis subsignata die ad Vaticanum coadunatis, sequens dubium discutiendum proposuit: « An signanda sit Commissio Intro« ductionis Causae in casu et ad effectum de quo agitur? ». Et Emi ac Rmi Patres Sacris tuendis Ritibus Praepositi, post relationem ipsius

Emi Ponentis, audito voce et scripto R. P. D. Alexandro Verde, sanctae Fidei Promotore, omnibus sedulo perpensis rescribendum censuerunt: *Affirmative, seu signandam esse Commissionem, si Sanctissimo placuerit.* Die 13 augusti 1912.

Facta postmodum de his sanctissimo Domino nostro Pio Papae X per subscriptum sacrae Rituum Congregationis Secretarium relatione, Sanctitas Sua, rescriptum eiusdem sacri Consilii ratum habens, propria manu signare dignata est Commissionem Introductionis Causae beatifi cationis seu declarationis martyrii vigintiduorum Venerabilium Servorum Dei Caroli Luanga, Mathiae Murumba et sociorum, in regno Ugandae Africae centralis, in odium fidei, uti fertur, interfectorum.

Die 14, eisdem mense et anno.

Fr. Sebastianus Card. Martinelli, *S. R. C. Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., *Secretarius.*

SIGNATURA APOSTOLICA

MELEVITANA (*Meliten.*).

FUNERUM SEU NULLITATIS SENTENTIAE ROTALIS

inter Capitulum collegiatae ecclesiae B. Virginis Mariae Immaculatae in civitate « Cospicua », actorem, repraesentatum per legitimum procuratorem Christophorum Astorri, advocatum, et R. D. Iosephum Azzopardi, Vicarium Curatum eiusdem Ecclesiae, conventum, repraesentatum per legitimum procuratorem Vincentium Sacconi, advocatum.

Pius VII fel. rec. anno 1822 in civitate *Cospicua* Melevitanae dioeceseos, Capitulum collegiatae ecclesiae B. Virginis Mariae sine labe originali conceptae instituit, ea lege ut eidem Capitulo animarum cura habitualis, archipresbytero cura actualis concredita foret. Attamen cum, quemadmodum fere semper usuvenit, propter temporum iniquitatem, aliquot post annis, praebendae canonicorum dictae collegiatae ecclesiae non leve detrimentum passae fuissent; et e contrario, actualem animarum curam exercenti archipresbytero ex certis incertisque paroecialis muneris reditibus, valde pinguis suppeteret census; res ab eo

statu, in quo Pii VII Bulla constitutae fuerant, passim prolabi coeperunt. Dissidium praeterea inter archipresbyterum et canonicos obortum quoad distributiones, maxime vero controversia ab ipso archipresbytero promota de iure iubendarum caeremoniarum suo arbitratu *(indipendentemente dal Capitolo)*, necessitatem adduxerunt supplicandi, ipsis dignitatibus et canonicis Capituli etiam expostulantibus, Pio VIII, ut pontificia auctoritate consuleret. Qui quidem Capituli precibus benigniter obsecundans, per Bullam sub die 25 septembris anni 1830 rem composuit, atque decrevit « ut cura animarum praedicta, una cum omnibus « emolumentis certis et incertis ex illa quomodolibet provenientibus, a « praefato archipresbyteratu, postquam illum ex persona tunc existentis « archipresbyteri quomodolibet vacare contigisset, perpetuo dismem- « brata, cura eadem tam habitualis quam actualis, illiusque liberum « exercitium memorato Capitulo concederetur et uniretur, exercenda « tamen vel per dignitarios et canonicos per turnum, vel per presby- « terum saecularem, Vicarium Curatum nuncupandum, a Capitulo ipso « deputandum et ad eius nutum amovibilem, sed ab Ordinario loci « prius examinandum et approbandum, cum congrua annua mercede « ab ipso Capitulo praefinienda; atque ut omnia emolumenta certa et « incerta ab exercitio animarum huiusmodi provenientia, et ab archi- « presbyteratu praedicto separanda, inter Capitulares praedictos aequa- « liter, comprehenso ipso archipresbytero, nempe in octodecim aequa- « les ratas, quomodolibet dividerentur ... ».

Res Capituli, attentis huius Bullae praescriptionibus, ita videbantur iuste et commode pro utraque contendentium parte compositae, ut novis controversiis omnis praeclusus fuisset aditus. At quod sperabatur non contigit. Novae enim difficultates obstiterunt quominus Bulla Pii VIII suum sortiretur effectum. Elapso enim quodam temporis spatio, negotium amice cum Ordinario compositum, ac deinde de communi partium consensu, Sedi apostolicae propositum, Pius IX fel. rec. sua Bulla diei primae octobris anni 1850 sancivit atque in perpetuum confirmavit. Quoad vero curam animarum actualem, summus Pontifex haec expresse edixit: « Scilicet quod firmae remaneant et confirmentur praefatae Lite- « rae Pii Papae VIII praedecessoris quoad ea quae unionem respiciunt « curae habitualis cum actuali favore praefati Capituli, moderato tamen « eius curae exercitio sequentibus legibus:

« 1. Ut nempe cura actualis, sic unita cum habituali, exerceri debeat « perpetuo et inamovibiliter a vicario curato per Capitulum universum, « comprehenso archipresbytero, eligendo, et per Ordinarium confirmando « modo et forma inferius decernenda.

« 2. Ut ad vicarium ipsum curatum spectet tantum administratio « Sacramentorum et quidquid memoratum actualis animarum curae « exercitium ei commissum stricte respicit: salvis et reservatis favore « Capituli ceteris iuribus et privilegiis etiam super huiusmodi exercitio « quae eidem Capitulo ut ecclesiae rectori debeantur; cetera vero iura « et privilegia eidem Capitulo uti ecclesiae rectori reservata sint et « remaneant.

« 3. Ut archipresbyter pro tempore existens perpetuo exclusus sit « a praedicto officio vicarii curati, quin imo si et quoties vicarium « curatum ipsum ad archipresbyteratum assumi contigerit, eo ipso a « vicarii curati perpetui munere cessare debeat et censeatur, ac Capi- « tulum illico et immediate ad alterius in id muneris assumendi electio- « nem procedere valeat.

« 4. Ut vicarius curatus praefatus eligi debeat per turnum e gre- « mio Capituli ipsius eadem prorsus ratione qua memoratis Literis Pii « Papae VIII praedecessoris constitutum fuerat, videlicet facta facul- « tate singulis Capitularibus optandi idem officium, incipiendo a priori « dignitario post archipresbyterum, et sic deinceps transeundo ad infe- « riores, ac postremo ad simplices canonicos, servato quoad istos ordine « antianitatis in possessione canonicatus.

« 5. Ut sic electus examini Ordinarii subesse debeat, prout in prae- « fatis Literis etiam continetur. Quod tamen examen nedum super « scientia, sed etiam super ceteris qualitatibus a iure requisitis versari « debeat, ita ut ab eodem Ordinario nequeat ille confirmari nisi ad « formam sacrorum Canonum idoneus ab eo iudicatus fuit.

« 6. Ut quatenus nemo ex Capitularibus vicarii curati officium « assumere voluerit, vel nemo ad id muneris ab Ordinario, iuxta formam « superius praescriptam, fuerit approbatus, tunc a Capitulo alius pre- « sbyter extra illius gremium, necessariis facultatibus praeditus et ab « Ordinario ut supra examinandus et approbandus, eligi queat.

« 7. Et quoad reditus ex praefatae curae animarum exercitio pro- « venientes statutum fuit, ut ex reditibus huiusmodi tum certis tum « incertis trecenta annua scutata monetae Melitensis a quovis onere « prorsus immunia vicario curato loco congruae perpetuo assignata « remaneant, tributa eidem vicario potestate suos faciendi proventus ex « oblationibus quas vocant Paschalis benedictionis derivantes: residui « vero fructus, detracta annua pensione antiqua perpetua aliorum quin- « quaginta scutatorum monetae Melitensis parisque apostolicis Literis « eiusdem Pii Papae VII praedecessoris ad favorem pro tempore exi- « stentis rectoris parochialis ecclesiae Casalis Dingli praefatae Meliten.

« dioecesis reservata reperitur, nec non dempta mercede pro duobus vice-
« parochis ab ipso Capitulo deputandis, et ad eius nutum amovibilibus,
« ac deducta denique eleemosyna Missarum pro populo, cedere debeant
« favore dignitatum et canonicorum praefatorum, et inter eos distribui
« ad formam earundem Literarum Pii Papae VIII praedecessoris ».

Longo quadraginta et amplius annorum spatio, Capitulum inter et vicarium curatum concordia videtur extitisse. Sed tranquillitas ista anno 1902 desiit; cum, nescio quibus de causis, nova iurgia quoad curam animarum actualem rursus eruperunt. Proinde die 20 decembris anni eiusdem 1902 octo dubia sacrae Concilii Congregationi a litigantibus proposita sunt, ex quibus primum illud erat: « An iuxta Constitutiones
« apostolicas, universa actualis animarum cura vicario curato competat
« in casu? ». Cui responsum fuit: « Affirmative quoad exercitium ».

Haec explicita Romanae Congregationis responsio animorum discordiam compescere non valuit. Etenim nova quaestio a Capitulo proposita fuit curiae Melevitanae, nempe: « Cui ius competat missam exequialem
« celebrandi praesente cadavere? ». Curia episcopalis respondit sub die 3 februarii 1905: « Missam exequialem, praesente cadavere, celebrandam
« a vicario curato ».

Quinque post annos, eadem curia circa novum dubium a Capitulo propositum, nempe: « An ius benedicendi cadavera, praecinendi
« antiphonam *Exultabunt*, viamque et horam determinare funeris dedu-
« cendi, ad vicarium curatum pertineat, necne? » hanc edixit sententiam sub die 28 iunii 1907: « Ius benedicendi defuncti corpus, praecinendi
« antiphonam *Exultabunt*, viam per quam deferendum est cadaver decla-
« rare, horamque ad funus determinare, ad vicarium curatum, audito
« tamen Capitulo quoad horam, pertinere ».

Capitulum huic sententiae non acquievit: sed ab ea penes S. Concilii Congregationem interposuit appellationem seu recursum, putans sibi debita, vi Pianae constitutionis anni 1850, quae a Melevitanae curiae decisione denegabantur. Appellatio nullis innixa iuridicis motivis, sed pure et simpliciter exhibita, a S. Concilii Congregatione sub formula: « Lectum », scilicet nullius valoris existimata, reiecta fuit. Attamen deinde, instante Capitulo, ac de communi advocatorum partium consensu, eadem appellatio rite exarata a S. Concilii Congregatione est recepta. Verum, cum eodem tempore pontificia Constitutio *Sapienti Consilio* in lucem prodiisset, praedicta appellatio ad sacrae Rotae Tribunal delata fuit, dubiis quae sequuntur propositis, nempe:

1. An competat Capitulo ecclesiae collegiatae Civitatis *Cospicua* ius inchoandi exequias per intonationem *Exultabunt Domino*, ius asper-

gendi cadaver aqua benedicta, nec non horam et vias exequiarum designandi?

2. An constet de re iudicata favore vicarii curati relate ad ius celebrandi missam exequialem, praesente cadavere?

3. An Capitulo supradicto competat idem ius ad missam exequialem, praesente cadavere?

Et S. Rota per sententiam diei 28 iulii 1911 respondit:

Ad 1. Negative in omnibus; sed haec iura competere vicario curato, audito tamen Capitulo quoad horam designandam.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Negative, sed hoc ius competere vicario curato in casu.

Adversus huius rotalis sententiae decisionem, Melevitanum Capitulum recursum promovit apud hoc supremum Signaturae apostolicae Tribunal ex capite nullitatis.

Causa igitur funditus pertractata est in supremi Tribunalis sessione habita in aedibus Vaticanis die 26 iulii 1912, relatore Emo P. Dño Basilio Card. Pompilj, atque proposito dubio, scilicet:

Sitne nulla Rotalis sententia in casu, et sitne locus eius circumscriptioni?

Emi Iudices responderunt:

Sententiam esse circumscribendam ad tramitem legis particularis, quae exercitium curae actualis in collegiata ecclesia B. Virginis Mariae Immaculatae civitatis « Cospicua » vicario curato perpetuo attributum moderatur: Bullae videlicet, Pii VIII sub die 25 septembris anni 1830. et Conventionis Ordinarii cum Capitulo per Bullam Pii IX sub die 1a octobris anni 1850 approbatae et confirmatae; habita etiam ratione subsequentis observantiae.

De expensis autem iudicialibus supremum idem Tribunal decrevit, eas inter partes esse compensandas.

Atque ita editum est, pronunciatum, decretum, declaratum ac definitive iudicatum; mandatumque ut haec definitiva sententia publici iuris fieret atque ab omnibus, ad quos spectet, executioni mandaretur, non solum etc., sed et omni, etc.

Datum Romae ex aedibus sacri Tribunalis, die vigesima mensis augusti 1912.

Nicolaus Marini, *a Secretis.*

L. ✠ S.

Iosephus Adv. Fornari, *S. T. A.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DI PROPAGANDA FIDE.

Con biglietto del Cardinal Prefetto di Propaganda, il Santo Padre si è degnato di nominare:

27 Agosto 1912. — Il Rev. D. Bartolomeo Cattaneo, canonico della Cattedrale di Novara, *Rettore del Collegio Urbano di Propaganda Fide.*

SEGRETERIA DI STATO.

NOMINE.

Con biglietto della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

21 Agosto 1912. — L'Emo Sig. Cardinale Gennaro Granito di Belmonte, *Protettore dell'Istituto delle Riparatrici del S. Cuore, di Napoli.*

Con Breve apostolico il Santo Padre si è degnato di nominare:

Prelato Domestico di S. S.:

19 Agosto 1912. — Il Rev. D. Carlo Amieux, Vicario generale della diocesi di Guadalupa.

ONORIFICENZE.

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Gran Croce dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile.

19 Agosto 1912. — Al Sig. Conte Jaroslao de Thun-Hohenstein, dell'archidiocesi di Olmütz.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

10 Agosto 1912. — Al Sig. Giuseppe Bachmair, di Monaco di Baviera.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

7 Agosto 1912. — Al Sig. Sigismondo Ránffy, Direttore della scuola Militare a Nagy-Várad in Ungheria.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

17 Agosto 1912. — Al Sig. Casimiro Mottironi, di Roma.

NECROLOGIO.

20 Agosto 1912. — L'Emo Sig. Cardinale Giuseppe Samassa, Arcivescovo di Agria (Erlau).

26 Agosto. — Mons. Giuseppe Alves de Mariz, Vescovo di Braganza.